

ת"פ 6586/08 - מיכאל אוספנסקי נגד מ.י. מדור תביעות פלילי ת"א

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 6586-08 מ.י. מדור תביעות פלילי ת"א נ' אוספנסקי(עציר)

בפני	כבוד השופטת רונית פוזננסקי כץ
מבקש	מיכאל אוספנסקי (עציר)
נגד	
משיבה	מ.י. מדור תביעות פלילי ת"א

החלטה

חלק כללי

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע פקודת מאסר ולביטול תוספת פיגורים.
2. תחילתו של תיק זה בגזר דין שניתן ביום 15.7.10 על ידי כבוד השופט בארי, אשר במסגרתו הוטלו על המבקש 10 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 4000 ₪ או 10 חודשי מאסר תמורתו, ונקבע כי הקנס ישולם עד ליום 15.7.12. בנוסף, חויב המבקש בתשלום פיצוי למתלונן בסך של 72,000 ₪ וזאת ב-48 תשלומים שווים ורציפים, שהראשון בהם ביום 5.8.10.
3. על גזר הדין לא הוגש ערעור, וזאת למרות שב"כ המבקש טען בפני בית המשפט כי הפיצוי שהמדינה עותרת לו הינו גבוה וכזה שהמבקש לא יוכל לעמוד בו.
4. חרף האמור בגזר הדין, המבקש לא עמד בתשלומים אשר הושתו עליו, ומשכך הסכומים המקוריים צברו ריבית פיגורים, והקנס עומד כיום על סך של 8,209 ₪ ואילו הפיצוי עומד על סך של 97,552 ₪.
5. למען הסר ספק יובהר כי מאז נגזר דינו של המבקש ועד לפקודת המאסר שהוצאה כנגדו, נשלחו למבקש שורה של דרישות תשלום כדין, והמבקש קיבל דרישות אלה לידי (בעניין זה ראה אישורי מסירה בנספח 3 לתגובת המשיבה). חרף מכתבי הדרישה, המבקש לא נקט כל פעולה להסדיר את חובו ומשכך ביום 27.2.13, הוטל כנגד המבקש עיקול צד ג' בנק, וביום 22.5.13 ו-30.7.13 הוטלו כנגדו עיקולי צד ג' משכורת.
6. גם הטלת העיקולים לא הביאה להסדרת החוב, והמבקש הוסיף להתעלם מגזר הדין ומן ההתראות שנשלחו אליו.

משכך פתח המרכז לגביית קנסות בהליכים להפעלת פקודת מאסר. ביום 2.3.15 נשלחה למבקש התראה טרם הפעלת פקודת המאסר וזו נמסרה לידי ביום 16.4.15 (נספח 4 לתגובת המשיבה). ביום 27.5.15 הופקה פקודת המאסר ונשלחה לחתימת בית המשפט, וביום 7.7.15 חתם כבוד השופט גת על פקודת המאסר.

7. רק ביום 17.11.15, כחמש שנים לאחר מתן גזר הדין ולאחר מספר התראות כאמור, פנה ב"כ המבקש למרכז לגביית קנסות על מנת לברר את מהותה של פקודת המאסר. במועד זה נמסר לב"כ המבקש כי כל סכום שישולם יועבר תחילה לטובת הפיצוי, וזאת בהתאם לסעיף 77(ג) לחוק העונשין. בהמשך לאמור, ביום 24.11.15, שילם המבקש סך של 8,209 ₪ לטובת תיק הקנס, אולם בפועל נזקף הסך האמור לטובת תיק הפיצוי, וזאת, כאמור, על פי הוראות סעיף 77(ג) לחוק העונשין הקובע:

"לעניין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפיצויים".

משכך, הרי שההעברה לטובת הפיצוי נעשתה כדין ועל פי הוראות החוק.

8. פנייתו של המבקש לבית המשפט בסוגיה שבפניי, נעשית לאחר שהמבקש כבר החל לרצות את עונש המאסר חלף הקנס אותו, כאמור, אף לא החל לשלם, וכאשר גובה הקנס והפיצוי עומדים כיום על סך של 105,761 ₪.

טענות הצדדים

9. ב"כ המבקש טען בבקשתו כי על בית המשפט לערוך איזון בין זכויות המבקש לבין האינטרס הציבורי לאכיפת והחלת המאסר חלף הקנס. לשיטתו, על בית המשפט לקחת בחשבון את חומרת העבירה אשר בגינה הורשע המבקש, כמו גם את נסיבותיו האישיות. בחינה מעין זו מלמדת כי חלף המאסר אשר הוטל על המבקש והעומד על 10 חודשים כנגד קנס בסך של 4000 ₪, אינו מידתי. עוד הפנה ב"כ המבקש לכך שעד למאסרו ניהל המבקש אורח חיים נורמטיבי וזאת לאחר שעבר הליך שיקום וגמילה. לבסוף טען ב"כ המבקש כי על פי הלכת גוסקוב, עומדת למבקש הזכות להעלות את טענותיו בפני בית המשפט וזו ההזדמנות הראשונה שהוא עושה כן. נסיבות החיים הקשות לצד היעדר מידתיות בענישה, הם אלו אשר צריכים לעמוד בבסיס החלטת בית המשפט להיעתר לבקשה, לעכב את ריצוי המאסר ולבטל את תוספת הפיגורים.

10. מנגד, מתנגדת המשיבה לכל התערבות של בית המשפט - הן בנוגע לחלף המאסר והן בנוגע לביטול תוספת הפיגורים. המשיבה בתגובתה מתייחסת לכך שלמבקש נשלחו התראות כדין, הוטל עיקול על חשבון הבנק ועל משכורתו - כל אלה לא הובילו לנקיטת פעולה מצדו לתשלום החוב. רק לאחר שהוצאה פקודת מאסר שילם המבקש סך של כ- 8000 ₪, אולם סך זה הועבר, על פי החוק, לטובת הפיצוי ולא לטובת הקנס. המבקש אף לא ניצל את עשרים הימים העומדים לזכותו לצורך השמעת טיעוניו, והעובדה שניתנה לו הזדמנות כעת אינה עולה בקנה אחד עם החוק והפסיקה.

דין והכרעה

11. ההלכה בסוגיה המשפטית שבפניי נקבעה ברע"פ 837/21 מדינת ישראל נגד גוסקוב, תק-על, 2012(4), 6038(2011.12), שם נדונה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט מחוזי מרכז, בנוגע לאופן ביצועו של מאסר חלף קנס שהוטל במסגרת גזר דין. בית המשפט קובע בהחלטה כדלקמן:

"בדילמה זו, האינטרס הציבורי במיצוי משפט צדק בטרם שלילת חרות וניהול הליך הוגן בעניינו של הפרט, עשוי לגבור על שיקולי האינטרס הציבורי במיצוי יעילותם המרבית של הליכי הגביה והאכיפה. אך הוגן הוא שתהא לאדם אפשרות לטעון טענותיו בטרם יבוצע צו מאסר נגדו ותישלל חרותו ובפרט אמורים הדברים מקום שהפעלת המאסר באה פרק זמן משמעותי לאחר מתן גזר הדין, וראוי לאפשר התחקות אחר הקורות את החייב. ועם זאת, לנגד עיני בית המשפט יעמדו, כמובן, גם כיבוד פסקי הדין ומניעת רמיה, על פי יצר לב האדם שתשלום קנסות לא תמיד קרוב ללבו".

ובהמשך נקבע

"עם זאת יודגש כאמור כי אין משמעות הליך ההשגה בחינה מחדש של עניינו של החייב כבמעין הליך ערעורי ותכליתו אך ורק לבחון את אפשרות תשלום הקנס בטרם יישום שלילת החירות".

12. ראשית לכל דיון ובהמשך ישיר לקביעות ברע"פ גוסקוב, הרי שההליך שבפניי אינו משמש כמעין הליך ערעורי על גזר דינו של כב' השופט בארי. גזר הדין ניתן עוד בשנת 2010, ועל גזר דין זה לא הוגש ערעור. המבקש, אשר נכח בעת מתן גזר הדין ואשר בא כוחו טען במעמד הטיעונים לעונש כי הנטל הכספי הינו גבוה כנימוק לעתירתו לפריסת הפיצוי לתשלומים, ידע גם ידע כי בצאתו מבית המשפט אין הוא פטור מלמלא אחר הוראות בית המשפט, ואין הוא יכול להניח את העניין מאחור, מבלי למלא אחר קביעות בית המשפט.

13. חרף התראות מרובות אשר נשלחו למבקש בימים 19.9.12, 22.11.12, 27.2.13, 22.5.13, 30.7.13 - לא עשה המבקש דבר על מנת לשלם את חובו, או לכל הפחות להגיש בקשה לבית המשפט או למרכז לגביית קנסות בנוגע לחוב הרשום לחובתו. למעשה, המבקש שילם סכום כלשהו לראשונה מאז גזר הדין שניתן בשנת 2010, רק לאחר שהוצאה כנגדו פקודת מאסר, כחמש שנים לאחר שנגזר דינו.

14. בהתאם לרע"פ גרוסקוב, שלילת חירותו של המבקש עשויה לגבור על האינטרס הציבורי במיצוי משפט צדק ומשכך, אכן פנתה המשיבה למבקש והתריאה בפניו כי לרשותו עשרים ימים לשטוח את טענותיו עובר לשלילת חירותו. נספח 4 לתגובת המשיבה מלמד על נוסח ההתראה שנשלחה למבקש, ממנה עולה כי אכן נמסר לו כי הוא רשאי לפנות בכתב בתוך 20 ימים למרכז לגביית קנסות או לבית המשפט שהטיל את הקנס והמאסר, בהשגה לפי סעיף 87 לחוק העונשין. אלא שגם התראה זו לא הובילה לפנייה לבית המשפט או למרכז לגביית קנסות, ומשכך ההשגות אשר נשמעו בפניי במסגרת הליך זה, לא נשמעו בטרם הפעלת פקודת המאסר ושלילת החירות, אלא כשהמבקש כבר החל מרצה את מאסרו.

15. כזכור, רע"פ גוסקוב, אליו הפנה גם ב"כ המבקש, קובע מפורשות כי שטיחת הטענות תיעשה בטרם יבוצע צו המאסר כנגד מבקש ותישלל חירותו. למבקש ניתנו הזדמנויות רבות לעשות כן, אולם, כאמור, הוא בחר להתעלם מן הפניות, המשיך את חייו באין מפריע, עד אשר הופקה פקודת המאסר.

16. חרף האמור לעיל, גם אם אתעלם מהשיהוי המשמעותי במועד הגשת הבקשה לבית המשפט, הרי שכפי שנקבע בשורה של פסקי דין, אין מטרת שטיחת הטענות כדי להביא להתחמקות מתשלום החובות ובמועד. בעניין זה נקבע בע"פ 9893-12-14 עלי נ' המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאו:

"כפי שהובהר בהלכת גוסקוב, אין מטרת תהליכי ההשגה לאפשר התחמקות מתשלום קנס. קשה לקבל מצב שבו נאשם, שדינו נגזר לפני כ-10 שנים איננו פועל לתשלום ולו מקצת קרן הקנס שהוטלה עליו, אף לפי יכולותיו, ולמעשה לא שילם כמעט מאומה במשך כל התקופה הארוכה שחלפה מאז נגזר דינו".

17. דומני כי הדברים יפים גם לענייננו. בפועל ניתן לראות בהשגות המועלות כעת, כ-6 שנים לאחר גזר הדין, ולאחר מספר רב של התראות, ולאחר שהוצאה פקודת מאסר, ולאחר שהמבקש לא שילם כמעט מאומה משך כל התקופה הממושכת מאז נגזר דינו - כהשגות שטוב היה לו לא היו נשמעות כלל בעת בו הן נשמעות.

18. ואבהיר, לו היה המבקש מגיש ערעור על גזר דינו וערעור זה היה נדחה; לו היה המבקש פונה שוב ושוב לבית המשפט ולמרכז לגביית קנסות בבקשות שונות הנוגעות לחוב הרשום לחובתו; לו היה המבקש משלם חלק נכבד ומשמעותי מהפיצוי שהוטל עליו - יתכן שאז היה מקום לשמוע את ההשגות ולשקול את הבקשות, חרף השיהוי המשמעותי וזאת לאור העובדה שחירותו של המבקש על הכף, ובוודאי לנוכח נסיבותיו האישיות. אולם משלא כך הם פני הדברים כלל וכלל, לא מצאתי לנכון להיעתר לבקשות.

19. אדגיש כי לא נעלמה מעיני הדרך המשמעותית שהמבקש עבר, כפי שניתן ללמוד מהתסקירים בעניינו, וערה אני לכך כי אכן 10 חודשי מאסר מאסר חלף קנס הינם תקופה לא מבוטלת. ואולם, מותב זה, כאמור, אינו ערכאת ערעור וההליך שבפני אינו מעין ערעורי. נוכח החוק וההלכות שנקבעו בנוגע ליישום החוק, הרי שחרף הנסיבות האישיות המורכבות, המצב המשפטי הינו ברור וחד ומשכך, כאמור, הבקשות נדחות.

20. בשולי הדברים אציין כי ככל שהמבקש יקדים לשלם את הקנס המקורי, כי אז ניתן יהיה לא רק להגיש בקשה לקיצור תקופת המאסר בהתאם למועד התשלום, אלא שבית המשפט יהיה מוכן לשקול הפחתה או מחיקת הפיגורים.

21. כאמור לעיל, הבקשות נדחות.

ניתנה היום, י"ז אדר ב' תשע"ו, 27 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.

המזכירות תדאג לשלוח עותק ההחלטה לצדדים.